

## GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALANLARINA YÖNELİK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇ VE YAKLAŞIMLARINA İLİŞKİN YETERLİKLERİ

Nuray MAMUR\*

### Öz

*Bu araştırmada, görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme ile yenilenen ilköğretim programının öngördüğü ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algılarını saptamak amaçlanmıştır. Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Resim Öğretmenliği Bölümünden 12 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırma verileri odak grup görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının görsel sanatlar dersini yapısı itibarıyla diğer disiplinlerden farklı gördüğü, bu alanın kendine has ölçme değerlendirme tekniklerinin olduğu ve üniversite öğretmenlik programında alınan ölçme ve değerlendirme dersini kendi alanlarına yönelik olarak algılamadıkları saptanmıştır. Öğretmen adayları ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin olarak kendilerini çok da yeterli görmemişlerdir.*

**Anahtar Sözcükler:** Görsel sanatlar eğitimi, öğretmen yeterlikleri, ölçme ve değerlendirme araçları

### Abstract

*In this study, the purpose is to determine the proficiency perceptions about visual arts education's teacher candidates' assessment and evaluation in art education, and assessment and evaluation tool and approaches which are stipulated by renewed primary program. This research is carried out with 12 teacher candidates from Pamukkale University art education department. In this study which is implemented with qualitative research method, research's datas are gained with focus group interviews technique. The data was examined with the help of content analysis technique. At the end of the study, it is stated that the teacher candidates consider visual arts course different than the other disciplines in terms of structure, this field has specific assessment and evaluation methods, don't perceive that assessment and evaluation course which is taken at university teacher training program is intended for their own courses. Besides, the teacher candidates don't regard themselves as sufficient about measurement and evaluation tools that are stipulated by new program.*

**Keywords:** Visual art education, teacher competencies, assessment instruments

Görsel sanatlar eğitiminde değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin en önemli bileşenlerindedir. Değerlendirme aşaması, çocuğun bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve sosyal gelişimine katkıda bulunan önemli bir süreçtir. Çünkü değerlendirme yoluyla sanat etkinliğinin düşünüyü boyutu harekete geçmekte ve çocuğun her seferinde biraz daha ilerleyip yeni düşünme ve uygulama teknikleri geliştirmesi söz konusudur. Fakat ölçme ve değerlendirme sanat eğitiminin en tartışmalı kavramları arasındadır. Bunun nedeni sanatın doğası ile ilgilidir. Sanatta her olgu, her eylem, ayrı kişilerde, ayrı ortamlarda, ayrı tepkilerle ortaya çıkmakta ve kendini uygulama sonucunda bir ürün ile göstermektedir (Kırıçoğlu 2009). Yani bireysellik, özgün olma ve yaratıcı süreç sanat eğitiminin temel özelliği olarak ele alınmaktadır. Dolayısıyla güzeli belirleyen beğeni ve ölçütler kişilere göre farklılık göstermektedir. Bu durum sanat eğitiminde sayısallaştırmayı güçleştirmektedir. Ölçme değerlendirmenin diğer disiplinlerde kolaylıkla kullanılabilen alışlagelmiş kuralları sanat eğitiminde kısmen geçerliliğini kaybetmektedir. Kimi zaman öğretmenin beğenisi ve sanat anlayışı öne çıkmakta öğrencinin gelişimi ve yapmak istedikleri ikinci plana atılabilmektedir. Öyle ki geçmişte sanat eğitimcileri sanatta öğrenmenin salt yeteneklerle ilişkisini öne çıkararak, ya da özgür anlatım söylemleri ile sanatı öğretim ve değerlendirmeden uzak tutmuşlardır (Kırıçoğlu 2009). Hatta çocuk resimlerindeki içtenliğin kaybolacağı korkusuyla her türlü öğretimden uzak durulması söz konusu olmuştur (Özsoy 2003). Tüm bu durumlar sanatsal öğrenmenin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde sorunlara yol açmaktadır. Nitekim sanat eğitimi sürecindeki yansımalarına bakıldığında; öğrencilerin sanatsal anlamda kazanmış olduğu tüm becerilerin ölçülemediği, değerlendirmenin bilgi verici yönde olmadığı (İleri 2002, Mermer 2006, Mamur 2009), süreç ve ürün değerlendirmelerinin ayrı ayrı düşünüldüğü, (Wilson 1971, Mermer 2006, Mamur 2009) uygulamada görülen sanatsallığın öğretisel olanı dışlamaya yönelttiği (Kırıçoğlu 2002), sınıfların kalabalık oluşu ve ders saatlerinin azlığı nedeniyle ölçme değerlendirmeye sınırlı zaman ayrıldığı araştırmacılar tarafından dile getirilmektedir.

Eğitimde olduğu gibi görsel sanatlar eğitiminde de etkili değerlendirme yaklaşımları öğrencinin motivasyonunu ve ilgisini artıran öğretimi yönlendiren, öğrenci gelişimi hakkında bilgi veren rolleri içermektedir. Yani değerlendirmenin odağında öğrencinin öğrenmeye dönük davranışları yer almaktadır. Bu bağlamda öğrencinin öğrenip öğrenmediğini anlamak, gelişimini saptamak ya da zorlandığı yerleri öğrenmek için sanat yoluyla elde ettiği kazanımlarının bilinmesi önem taşımaktadır.

Lowenfeld 1959'da (Akt: Wilson 1971) sanatsal aktiviteler yoluyla çocukların duyuşsal, fiziksel, algısal, sosyal, estetik ve yaratıcı yönde gelişme

gösterdiğini ifade etmiştir. Wilson ise 1971’de sanat alanındaki kazanımları; değer biçme, algılama, bilgi edinme, yargılama, ürün oluşturma kategorileri altında sınıflandırmıştır. Armstrong 1994’te davranış hiyerarşisindeki ve sanat alanındaki davranışları incelemiş ve görsel sanatlar alanıyla ilgili yedi temel davranış alanı belirlemiştir. Bunları; bilmek, algılamak, organize etmek, araştırmak, değer vermek, beceriyle kullanmak ve etkileşime girmek olarak adlandırmıştır.

Görsel sanatlar alanındaki bu davranış kategorilerinin öğretmenler ve öğretmen adayları tarafından bilinmesi değerlendirme işlemlerini kolaylaştırmak, daha geçerli ve güvenilir kılmak, değerlendirmeye veri sağlayacak ölçme araçlarını hazırlayabilme açısından önemlidir. Çünkü ölçme değerlendirme amacın belirlenmesi ile başlamaktadır. Örneğin; öğrencinin estetik duyarlılığına veya estetik yargılarındaki gelişime dair öğretmenin sınıf içersinde kaydettiği bir gözlem kaydı ya da portfolyosunda yazdığı bir değerlendirme yazısı belirleyici bir unsur olabilir. Bu nedenle ölçme değerlendirme araçlarının sanat alanındaki hangi davranışların değerlendirilmesinde kullanılabileceğinin, çeşitlerinin, yapısal özelliklerinin öğretmenler tarafından bilinmesi oldukça önemlidir.

Ülkemizde 2005-2006 öğretim yılı itibariyle ilköğretim 1-5 sınıfları ile 2006-2007 öğretim yılından itibaren kademeli olarak diğer sınıflar için hazırlanan öğretim programları uygulanmaya başlanmıştır (Gelbal ve Kelecioğlu 2007). Bu programlar yapılandırmacı yaklaşım temelinde oluşturulmuştur. Bu yaklaşımın bir gereği olarak davranışsal ve öğretmen merkezli eğilimlerden uzaklaşarak öğrencinin bilgiyi kendisinin keşfettiği ve yapılandırdığı öğrenci merkezli yaklaşımlar benimsenmiştir. Eğitimde gerçekleştirilen bu yenilikler ders içeriklerini, öğretim yöntemleri ile birlikte ölçme- değerlendirme tekniklerini etkilemiştir.

Geleneksel ölçme değerlendirme anlayışında öğrenci başarısının değerlendirilmesi genellikle öğretim sürecinden ayrı, daha çok sonuca (ürün) ağırlık verecek şekilde ele alınmaktadır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında ise ölçme değerlendirme öğretim sürecinin bir parçası olarak ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca her önemli noktada ele alınmaktadır (Gelbal ve Kelecioğlu 2007). Daha çok öğrencinin öğrenirken ölçülmesi, ölçülürken de öğrenmesi hedeflenmektedir (Adams, Cooper, Jonhson ve Wojtyasiak 1996). Bu nedenle öğrencinin bilgiyi hatırlaması değil, uygulaması, analiz etmesi, değerlendirmesi beklenmektedir. Dolayısıyla amaçtan bağımsız değerlendirme, özgün (authentic) görevler, bilginin yapılandırılması, ortam odaklı değerlendirme ve çoklu bakış açıları yapılandırmacı değerlendirmede öne çıkan unsurlar olmuştur.

Yapılandırmacı anlayışta amaçtan bağımsız değerlendirme, değerlendirmecinin programdan beklediği sonuçları kendisinin ortaya koyması ve

değerlendirmeyi buna göre yapmasıdır. Bu yaklaşımda doğal olma üzerine odaklanan özgün (authentic) görevlerle sınıf uygulamalarına gerçek dünyanın yansıtılması esas alınmaktadır (Semerci 2001). Diğer bir anlatımla, okulda öğrenilen bilgi ile gerçek dünyadaki olaylar arasında bir ilişki kurulması hedeflenmektedir (Çepni 2006). Bilginin yapılandırılması ölçütüne göre, değerlendirmeci zihinsel süreci yansıtan ürünler üzerine odaklanmaktadır. Bununla birlikte problemlerin oluşturduğu ortamla birlikte verilmesi ve değerlendirme ölçütlerinin ortamın kendisinden çıkarılması gerekmektedir. Bu yaklaşımda öne çıkan bir diğer unsur ise çoklu gerçeklerdir. Buna göre ürün değerlendirmede bir tek ölçütün göz önüne alınması kabul edilmemektedir. Öğrenmenin pek çok davranışla gerçekleştiği savunulmaktadır. Ayrıca, değerlendirmecinin sadece kendi bakış açısını dikkate almaması önemlidir (Semerci 2001).

Görsel sanatlar eğitiminde öğrenci duygu, düşünce ve imgelerini bir ürüne dönüştürebileceği bir süreçten geçmektedir. Bu süreç içerisinde bireyin algısal, estetiksel nitelikleri ile kendini ifade etme becerilerinde gelişme olmaktadır. Bu nedenle öğrenme süreci ve öğrenme sürecini değerlendirme ürün (sonuç) değerlendirme kadar önem taşımaktadır. Çünkü öğrencinin ödevinin sonunda ortaya koyduğu ürünün dışında onun çabalarının, yani sanatsal deneyimlerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Eisner 1997, Walker 2003, Mamur 2009). Bu nedenle yeni öğretim programlarının öngördüğü öğrenme sürecini yoklayan alternatif değerlendirme yaklaşımları görsel sanatlar öğretiminde daha kabul edilebilir görülmektedir. Çünkü görsel sanatlar eğitiminde değerlendirme öncelikle çocuğun gelişimini gözlemleme amacına dönüktür. Uyarıcı, özendirici, geliştirici nitelikte olması, eğitimsel bir nitelik taşıması açısından önemlidir (Gel 1990). Fakat üniversitelerin öğretmen yetiştirme programlarındaki derslerde ölçme değerlendirme dersinin daha çok geleneksel araç ve yöntemlerle sınırlı kaldığı, hatta görsel sanatlar dersini yapısı itibarıyla karşılamadığı söylenebilir. Sanat alanının bireyselliği ve özgünlüğü ön planda tutan kendine has bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler ise daha esnek, kapsamlı, farklı becerileri ölçebilen süreç temelli alternatif ölçme-değerlendirme araçlarını gerekli kılmaktadır.

Alternatif ölçme araçları içinde; oyunlar, bulmacalar, günlükler, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup tartışmaları, performans ölçme ve portfolyolar gibi araçlar yer almaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımda ortaya çıkan bu ölçme değerlendirme teknikleri öğretmenlere ortam düzenleme, tasarlama, yönlendirme gibi roller yüklemiştir (Yurdakul 2004, Mamur 2009). Fakat yapılan araştırmalar öğretmenlerin öğretim programlarındaki ölçme değerlendirme araçlarını kullanma ve hazırlama konusunda bilgi eksiklikleri ve eğitim ihtiyaçlarının olduğunu ortaya koymaktadır (Gelbal ve Kelecioğlu 2007, Yapıcı ve Demirdelen

2007, Mamur 2009). Peki sisteme yeni katılan öğretmen adayları ölçme değerlendirme araçlarının geliştirebilme konusunda kendilerini ne kadar yeterli görmektedir. Karaca'nın (2004) 1190 öğretmen adayı ile yapmış olduğu bir çalışmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme araçlarını geliştirme konusunda yeterlikleri yeterince kazanamadıkları saptanmıştır. Kilmen, Kösterelloğlu ve Kösterelloğlu (2007) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmen adaylarının ölçme aracı geliştirme konusundaki yeterlik algılarının öğrencilerin kayıtlı oldukları programa göre değiştiği tespit edilmiştir. Araştırma, Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği programlarında gerçekleştirilmiş ve sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarına göre kendilerini daha yeterli olarak algıladıkları belirlenmiştir. Bu nedenle bu araştırmanın problemini görsel sanatlar eğitimi öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterlik algılarını saptamak ve özellikle süreç temelli alternatif değerlendirme tekniklerine yönelik farkındalıklarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çünkü sanat programlarının öğrenci üzerinde ne tür etkiler bıraktığını anlamak oldukça güçtür ve hassas ölçümler gerektirir. Gerçek bir değerlendirme ise zaman alır. Her değerlendirme tekniği sanatsal öğrenmenin farklı boyutlarını ölçmektedir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının sanatsal öğrenme sürecinde bu farklılıkları bilmesi ve uygun teknikleri seçebilmesi gerekmektedir.

#### **Araştırmanın Amacı**

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme ile yenilenen ilköğretim programının öngördüğü ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algılarını saptamaktır. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1- Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını nasıl algılamaktadırlar?

2- Öğretmen adayları, görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlikleri açısından kendilerini nasıl algılamaktadırlar?

#### **Araştırmanın Önemi**

Araştırmanın öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme yeterlikleri ile ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algıları hakkında bilgi edinilmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Bu

araştırmadan elde edilen bulguların öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanında mesleki donanımlarının artırılması için yapılacak çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir.

### **Yöntem**

Araştırma, Güzel Sanatlar Eğitimi, Resim Bölümü öğrencilerinin sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin yeterlikleri ile yeni ilköğretim programının ön gördüğü ölçme değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterliklerini saptamaya yönelik bir çalışmadır. Bu çerçevede var olan durumun derinlemesine betimlenmesine ve kişilerin bakış açılarını anlama amaçlanmıştır. Bu yönüyle araştırmada durum çalışması (case study) kullanılmıştır.

### **Çalışma Grubu**

Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim Bölümü 4. sınıf öğrencilerinden oluşan 12 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde “*tipik durum örnekleme*”nden yararlanılmıştır. Güzel Sanatlar Eğitimi Resim Bölümü öğrencileri bu araştırma yapıldığında öğretmenlik uygulamasının büyük çoğunluğunu tamamlamışlardır. Öğretmenlik uygulamasında hem kendileri öğretmen konumunda olmuş, hem de görsel sanatlar eğitimi öğretmenlerini gözleme olanağı elde etmişlerdir. Bu nedenle kendilerini ölçme değerlendirme yönünden değerlendirebilecekleri düşünülmektedir.

### **Verilerin Toplanması**

Öğretmen adaylarının sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme ile ölçme-değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algılarını saptamaya yönelik bu araştırmada görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde “Odak Grup Görüşme” tekniği kullanılmıştır.

Odak grup görüşmeleri 12 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler altışar adayın katıldığı iki grup şeklinde, Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde araştırmacıya ait odada gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde veri kaybını önlemek amacıyla ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşmelere başlamadan önce öğretmen adaylarına “sanat derslerinde ölçme değerlendirmeyle dair algıları ve ölçme-değerlendirme araç ve yaklaşımlarına yönelik yeterlik algıları” üzerine görüşlerinin alınacağı belirtilmiştir. Ayrıca

öğretmen adayı olarak görüş ve önerilerinin önemli olduğu kısaca açıklanmıştır. Görüşmelerde öğretmen adayına araştırma raporunda isimlerinin şifreleneceği belirtilerek güven oluşturuca bir tutum sergilenmiştir. Görüşmeler sırasında görüşmenin daha etkili ve verimli olabilmesi için yer yer soruların akışı değiştirilmiş, konuşma tarzında yansız ve empatik olunmaya çalışılmıştır.

Ödak grup görüşme sorularının hazırlanmasında soruların açık uçlu, öz ve tek hedefli olmasına dikkat edilmiştir. Soruların daha kolay anlaşılabilmesi için alternatif sorular hazırlanmış ve sondalarla desteklenmiştir.

Öğretmen adaylarına 1. alt amaca yönelik aşağıdaki sorular yöneltilmiştir.

1- Görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme üzerine bir ders aldınız mı?

3- Aldığınız ölçme-değerlendirme dersinin görsel sanatlar eğitiminin yapı ve içeriğine uygunluğu konusunda neler düşünüyorsunuz?

4- Sanatsal öğrenmenin hangi boyutları değerlendirilmektedir/ değerlendirilmelidir?

5- Ölçme-değerlendirmenin öğrenme ve öğretme sürecinde ne tür etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?

Araştırmanın 2. alt amacına dair yöneltilen sorular ise şöyledir.

6- Görsel sanatlar eğitiminde daha objektif değerlendirme için ne tür değerlendirme teknikleri tercih edilmelidir?

7- Alternatif değerlendirme yaklaşımlarını nasıl tanımlarsınız?

8- Yeni öğretim programının öngördüğü ölçme ve değerlendirme (portfolyo, puanlama ölçeği, dereceli puanlama anahtarı, kavram haritaları, gözlem formu, akran değerlendirme, öz değerlendirme vb.) tekniklerini kullanabilme ve bu araçları ders kazanımlarına göre hazırlama konusunda kendinizi değerlendirir misiniz?

9- Ölçme değerlendirme sonuçlarını değerlendirmede kendinizi ne kadar yeterli görüyorsunuz? Açıklayınız.

10- Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

Öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden birincisi 50 dk. ikinci ise 55 dk. sürmüştür.

### **Verilerin Analizi**

Araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların ve yönlendiricinin söylediği her şey söylediği şekliyle kâğıda aktarılmıştır. Görüşme yoluyla elde edilen bu nitel verilerin analizi “içerik analizi” tekniği ile çözümlenmiştir. Bu amaçla araştırmada elde edilen veriler defalarca okunmuş ve olası temalar çıkartılarak bir liste oluşturulmuştur. Temalar oluşturulurken araştırmanın alt amaçları ve araştırmada kullanılan görüşme soruları göz önüne alınmıştır. Daha sonra temalar ve kodlar olası satırlara ve paragraflara yerleştirilmiştir. Güvenirlik sağlamaya yönelik olarak görsel sanatlar eğitimi alanında bir uzmana veri seti incelettirilmiş, oluşturduğu tema ve kodlar araştırmacının tema ve kodlarıyla karşılaştırılmıştır. Görüş birliği olan bölümler aynen kalırken, görüş ayrılığı yaşanan bölümler tartışılarak uzlaşmıştır. Araştırmada dış güvenilirliği sağlamak amacıyla araştırma veri kaynaklarından elde edilen bulgular yorum katılmadan, doğrudan alıntılarla özgün bir biçimde sunulmuş, daha sonra araştırmacının yorumlarına yer verilmiştir.

### **Bulgular ve Yorum**

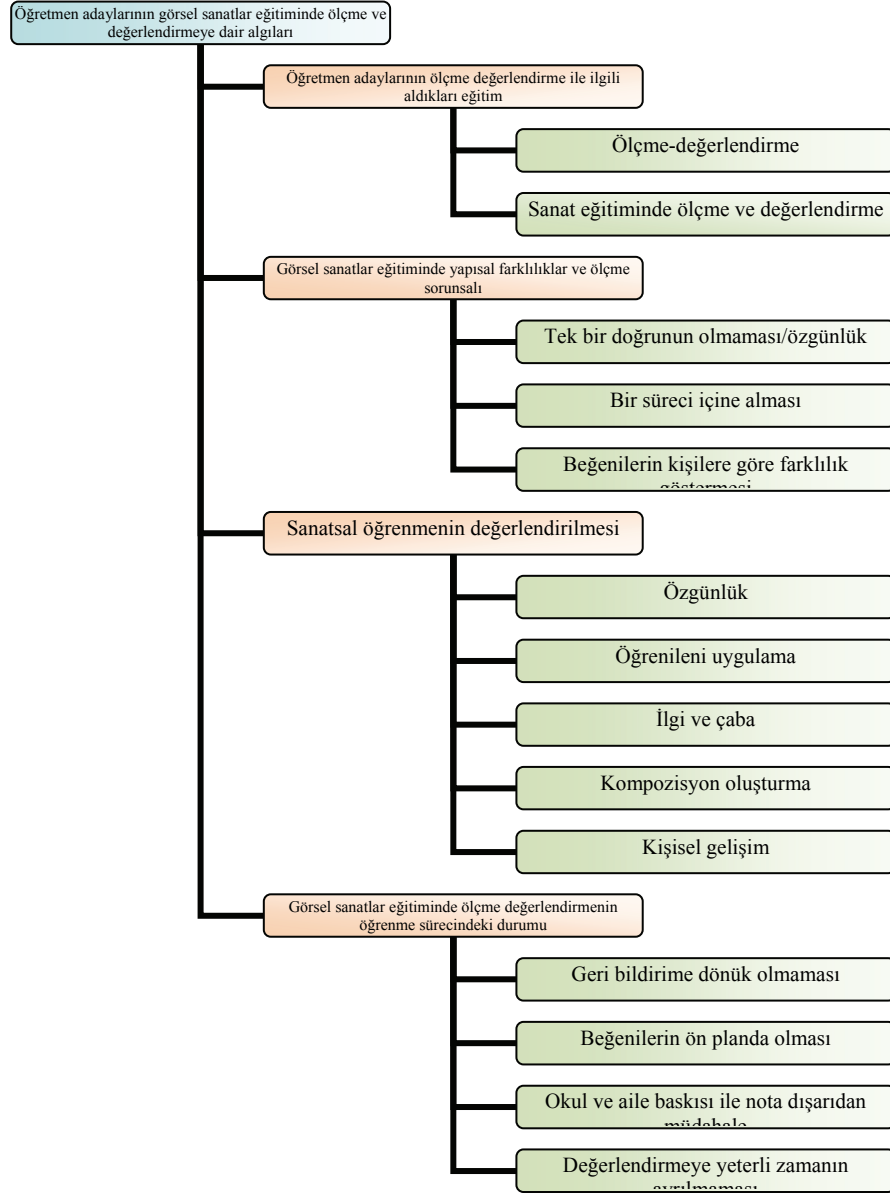
Görsel sanatlar eğitimi öğretmen adaylarının ölçme değerlendirmeye dair yeterlik algıları araştırmanın amacı doğrultusunda iki ana tema altında toplanmıştır. Bunlar: 1. Öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye dair algıları ve 2. Öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme-değerlendirme araç ve yaklaşımlara dair yeterlik algıları olarak ele alınmıştır.

#### **1. Öğretmen Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirmeye Dair Algıları**

Öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye dair algıları dört tema altında toplanmıştır. Bunlar; 1) *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme ile ilgili aldıkları eğitim*, 2) *Görsel sanatlar eğitiminde yapısal farklılıklar ve ölçme sorunsalı*, 3) *Sanatsal öğrenmenin değerlendirilmesi*, 4) *Görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirmenin öğrenme-öğretme sürecindeki durumu*. Şekil 1’de oluşturulan tema ve alt kategoriler verilmiştir.



Şekil 1: Öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye dair algıları



### 1.1. Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Aldıkları Eğitim

Görüşmeye katılan 12 öğretmen adayı ölçme değerlendirme üzerine eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu eğitimi lisans programı içerisinde bir ders süresinde almışlar ve bu eğitimin görsel sanatlar eğitimi kapsamında olmadığını belirtmişlerdir. Bulgular aşağıda sunulmuştur;

*“Aslında biz sadece ölçme değerlendirmeyi bir ders olarak aldık, genel olarak aldık, bunun görsel sanatlar haline uyarlanmış halini görmedik”*(1. Öğr)

*“Ölçme değerlendirme dersi aldık, fakat aldığımız bu dersin içeriği diğer bölümlere göre hazırlanmış, sınav için 10 soruluk test hazırlama, test sorularına 5 farklı şık hazırlama gibi. Ama bizim bölümümüzde böyle bir durum olmadığı için biz okullara gittiğimizde öğrencileri şu an sınav yapsak o sınavı nasıl bir puanlamaya göre değerlendireceğimizi bilmiyoruz. O yüzden bizim bölümümüze göre hazırlanmış bir ders olmadığını düşünüyorum”* (2. Öğr)

*“Yani aslında aldığımız ders KPDS açısından iyi, orda işimize yarayacak ama, asıl derslerde işe yarar mı şüpheli”* (3. Öğr)

*“Yani aldık, ama bizi pek kapsamıyor gibiydi. Bizim alan arkadaşlarımızın da söylediği gibi çok farklı....”*(4. Öğr)

Görsel sanatlar eğitiminde ölçme sanatın yapısı itibariyle diğer derslerden ayrı bir özellik taşımaktadır. Sanatın çalışma biçimi, yöntemi onu diğer disiplinlerden farklılaştırmaktadır. Kırıçoğlu (2002) bu alanın değerlendirmesinin zorluğundan ve öğretmenin değerlendirmede kolayca öznelliğe düşebileceğinden bahsetmekte ve öğretmenin kendi beğenisini çoğu kez söz ve hareketlerle belli ettiği gibi nota da yansıttığını ifade etmektedir. İşte görsel sanatlar eğitimi sürecinin nesnellikten kolayca uzaklaşabilmeye dair yapısı sanat eğitimine yönelik ölçme ve değerlendirme eğitimi gerekli kılmaktadır. Nitekim öğrencilerden biri bu süreci şöyle ifade etmiştir:

*“Sonuçta bizim dersimiz görsel bir ders olduğu için benim beğendiğimi arkadaşım beğenmeyebiliyor, arkadaşımın beğendiğini siz beğenmeyebiliyorsunuz. Hocanın beğenmemesi beni etkiliyor. Bizim aldığımız*

*ölçme değerlendirme dersi ile hiç alakası yok. Bizim öğrendiğimiz  $2 \times 2 = 4$  bunu bileceksiniz. Yani kesin sonuçları veriyor. Bizim dersimizle çok da alakalı değil anlayacağınız. Onun için ilerde öğretmen olduğumuzda sıkıntısını çekeceğiz” (5. Öğr)*

Görsel sanatlar eğitiminde öznellik değerlendirmeyi zorlaştıran etkenlerdendir. Etkinlik sürecinde yapılan değerlendirmelerde kişisel beğeni ve tercihlerin ön planda tutulması değerlendirmenin güvenilirliğini etkileyen bir durumdur. Özellikle öğrenci kendini ifade etmek yerine öğretmenin isteklerini ortaya koyabilmektedir. Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde kesin doğruların olmayışı nedeniyle ölçme değerlendirme işlemlerinde sıkıntı çekebileceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları sanat eğitiminde ölçme-değerlendirmeye ilişkin sınırlı bilgiye sahip olduklarının farkındadırlar.

## 1.2. Görsel Sanatlar Eğitiminde Yapısal Farklılıklar ve Ölçme Sorunu

Sanatın yapısı, sanat derslerinin uygulama ağırlıklı olması ve yaratıcılığın önelliği sanat eğitimi değerlendirmelerinde farklı teknikleri kullanmayı gerektirmektedir. Bu farklılık salt uygulamada ve ürün değerlendirmede ortaya çıkmamaktadır. Sanat eğitiminde eleştirinin yorumsal boyutu, estetik farkındalığın sezgiyle ve özdeşleyme ilişkisi de farklı değerlendirme yaklaşımlarının nedenleri arasındadır (Kırıçoğlu 2009). Bu farklılıklar görsel sanat derslerinde nesnel bir değerlendirme yapılmasını güçleştirmektedir. Nitekim öğretmen adayları da görsel sanatlar eğitiminde ölçmeye dair sorunların alanın özel yapısından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre sanat eğitiminin; a) *tek bir doğrunun olmaması/özgünlük*, b) *bir süreci içine alması*, ve c) *beğenilerin kişilere göre farklılık göstermesi* nedeniyle diğer disiplinlerden farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Kategorilere ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen adaylarından biri görsel sanatlar eğitiminin sunduğu esnekliği (tek bir doğrunun olmaması) şöyle ifade etmiştir:

*“Diğer derslerde elinde bir kâğıt oluyor ve doğrusu yanlışı var. Ama resimde tek bir doğru yok. Daha göreceli. Tamam, belki kompozisyon olsun, oran-orantı olsun, renk değerleri olsun, anatomi olsun, bunlar tamam bir unsur ama resim başlı başına bir bütün. Herkese aynı konu verilse bile herkes bambaşka şeyler yapıyor, yani çok fazla doğrusu var. Ucu çok açık onun için*

*kâğıtlardan çok farklı bunun bizim alanda değerlendirmenin öğretmen için çok zor olduğunu düşünüyorum” (6. Öğr)*

*“Yani bu alanda hep farklı bir şey oluşturma zorunluluğu var, aynı sonuca ulaşma yok” (9. Öğr)*

*“Yazılı sınavlarda düşüncenizi anlamak için birisine ait bir sözü kullanabilirsiniz, ama sanatta bu yok, özgün çalışmalar yapmak ya da yaptırmak zorundasınız, asla kopya olamaz” (1. Öğr)*

Bireysel ifade görsel sanatların temel özelliğidir. Bireysellik ya da özgün ifade standart yargılara dayandırılmaz ve görsel sanatlar eğitiminin temel prensibidir (Sabol 2004). Nitekim öğretmen adayları özgün ifadenin ölçme-değerlendirmede göz ardı edilemeyecek bir özellik olduğunu ve klasik kâğıt-kalem testleri ile karşılığının bulunamayacağını ifade etmişlerdir. Ayrıca özgünlüğü görsel sanatlar değerlendirmelerini etkileyen ve zorlaştıran en önemli özellik olarak değerlendirmişlerdir.

Görsel sanatlar eğitiminde öğrenme, süreç ve bu sürecin sonunda ortaya çıkan ürünlerden oluşmaktadır (Mamur 2009). Öğrenci süreç boyunca pek çok seçenek düşünmekte, yeni fikirler geliştirmektedir. Buda öğrenme sürecini önemli bir etken haline getirmektedir. Bulgular aşağıda sunulmuştur:

*“Resim dersinde öğretmenin sınıf içinde öğrenciyi gözlemlemesi önemlidir mesela. Ama onun dışında yani diğer derslerde yani yazılı sınavlarda çalışıp gelebiliyorsunuz, başarıyorsunuz mesela. Ama resim dersinde öyle değil. Bir anda çıkmıyor hiç bir şey. Resimde hem bilgini hem ilgini aktarıyorsun, hem de yaratıcılık değerlendiriliyor, çalışıp çalışmadığın, ilgin, çaban değerlendiriliyor, önemseyip önemsemediğine bakılıyor, ama başka derste buna bakılmıyor onun bir doğru cevabı var ve puanları bellidir. Yapamadıysan yapamamışsındır. Ama resim dersinde öyle değil, önemli bir süreç var.” (1. Öğr)*

*“Resim dersinde öğrenci bir anda ya da bir saatlik performansla değerlendirilmez. Sürekli olmalı. Sadece sonuç değerlendirmesi yapılamaz. Sürece de bakıp hangi aşamadan hangi aşamaya geldiği yani neydi ne olduğu çok önemli” (7. Öğr)*

*“Yani öğrencinin geliştiğini süreçte daha çok görüyorsunuz. Neler denediğini” (4. Öğr)*

Walker (1998) öğrencinin çalışmasını değerlendirirken çalışmayı tamamlayıncaya kadar geçen sürecin çok önemli olduğunu belirtir. Bulgularda öğretmen adayları öğrencinin sadece tek bir anla, ya da tek bir ürünle ölçülemeyeceğini belirtmişlerdir. Onlar sanat eğitiminin bir süreç içerisinde gerçekleştiğini ifade ederek, öğrencinin gelişiminin, ilgisinin, çabasının göz ardı edilemeyecek unsurlar olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının alanın yapısal değişikliğine dair bir diğer ifadesi de beğenilerdeki farklılıklar ve güzele dair yargılar üzerinedir:

*“Bizim dersimiz görsel bir ders olduğu için benim beğendiğimi arkadaşım beğenmeyebiliyor, arkadaşımın beğendiğini siz beğenmeyebiliyorsunuz.... Alan çok göreceli bir yapıya sahip kişiden kişiye değişiyor beğeniler”*(8. Öğr)

*“Beğenilere göre değerlendirme yapılabilir”* (2. Öğr)

*“Staja gittiğimiz okullarda derslerde o kadar zamanda hiç değerlendirme yapıldığını görmedik henüz. Yapılıyorsa bile öğretmenin beğenileri doğrultusunda oluyor.”*(9. Öğr)

*“Yani anladığımca öğretmenler bakıp not veriyor”*(11. Öğr)

Zimmerman’a (1997) göre öğretmenler öğrencilerin sanatsal çalışmalarını değerlendirirken üç ölçütü temel almaktadır. Bunlar; 1) temayı geliştirmede ve yorumlamada öğrencinin yeteneği, 2) farklı teknikleri ve süreçleri kullanarak öğrencin kendini ifade etmesi, 3) teknik beceri düzeyidir. Bu ölçütlerden özellikle ilk ikisi öğretmeni öznelliğe düşürebilecek yapılardır. Nitekim öğretmen adayları sanatın öznel yönleri nedeniyle beğenilerinin kişilere göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Dolayısıyla yapılan çalışmaların değerlendirilmesinde öğretmenin kendi beğenisinin ön planda olabileceği belirtilmektedir.

### 1.3. Sanatsal Öğrenmenin Değerlendirilmesi

Öğretmen adaylarının belirledikleri hedefleri başarma sorumluluğu taşımaları açısından kendilerini nasıl gördükleri ölçme değerlendirme biçimlerini yorumlamak açısından önemlidir. Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde öğrenciyi değerlendirmede kullanılması gereken ölçütleri; *özgünlük, öğrenileni uygulama, ilgi ve çaba, kompozisyon oluşturma ve kişisel gelişim* olarak belirlemişlerdir.

*“Mesela bir resme bakarken kompozisyon var, renk öğeleri var, mekân var. Perspektif var, yani bunlara göre değerlendirme yapmalıyız” (6. Öğr)*

*“Özgünlük, yaratıcılık, çalışma disiplini, zamanında bitirme” (Hatice)*

*“Işığı, rengi nasıl kullanılmış” (3. 11. Öğr)*

*“Özgünlük” (11. Öğr)*

*“İstekliliği, ilgisi var mı” (5. 9. 12. Öğr)*

*“Ben mesela atıyorum, bir konu olsun geometrik şekillerle kompozisyon oluşturma” Öğrenciye konuyu anlatmak için öğretmenler örnekler gösterebilir, öğrenci o örneklerle mi bağlı kalıyor, yoksa kendi araştırmalara yöneliyor mu. Bu çok önemli.” (1. Öğr)*

*“Süreç içerisinde bakılır, öğrenci verilen sürede ilgili mi, ne kadar sürede tamamladı, bunlara bakarım” (4. Öğr)*

*“Gelişim var mı”. (10. Öğr)*

*“Tabi değerlendirmede 4 yıllık eğitim aldıysa Örneğin öğrenciler bu dört yılda ne kadar ilerleme, gelişme sağlamış buda çok önemli” (7. Öğr)*

*“Düzeyine bakılmalı, yani 18 yaşında bir çocuktan beklenenler çok farklıdır. Ya da çocuk güzel sanatlar lisesindeyse ona oran-orantı, anatomi anlatılmıştır, öğretilmiştir. Öğretileni uyguluyor mu, yani verilenin altında mı üstünde mi, ona bakarım” (8. Öğr)*

Elde edilen bulgularda öğretmen adayları ilk ve ortaöğretimdeki görsel sanatlar derslerinin hedeflerinin farklılık gösterdiğinin bilincindedirler. Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde biçimlendirme çalışmalarına yönelik süreç ve sonuç temelli ölçütlerin farkındadırlar. Ancak öğretmen adayları öğrencinin sanatsal öğrenmesini değerlendirmede sadece uygulama çalışmalarına dair ölçütlere yönelmişlerdir. Oysa sanatsal öğrenme sürecinde öğrenciden sanat tekniklerini kullanma yeterliliği kadar belli bir sanat kültürüne ulaşması da beklenmektedir. Örneğin; sanat ve sanatın hayattaki önemine dair pozitif davranışlar göstermesi, sanat hakkında fikirlerini ifade edebilmesi gibi.

Dobbs’a (1998) göre tek bir alandaki yeterliliği değil, farklı alanlardaki yeterliliği ölçebilecek araçlar geliştirilmesi önemlidir. Bu nedenle öğrencilere kapsamlı bir eğitim verecek olan öğretmenlerden beklenenler oldukça fazladır.

Öğretmen adayları yapılan değerlendirmelerde göz ardı edilemeyecek en önemli unsuru “çocuğun ilgi ve çabası” olarak değerlendirmişlerdir. Bulgular aşağıda sunulmuştur:

*“Yani aslında burada şöyle bir durum var. Tamam resim dersi bir yetenek dersi yapan var, yapamayan var. Her şeyi yapamayabilir. O çocuk yapamıyor diye ona 1 veremezsin. Ben buna da karşıyım. Yani o gayret sarf ediyorsa, çabası varsa, bunlarda önemli. Çalışıyorsa derse ilgiliyse bunlarda bire ölçüttür. Bakılmalıdır. Ama şunu da söylemek istemiyorum. Çocuğun resmi 4, ama neye göre 4 bununda karşılığı olmalı” (1. Öğr)*

*“İstekliliği, ilgisi var mı, çok önemli” (5. 9. 12. Öğr)*

Öğretmen adayları öğrencilerin yapmış oldukları çalışmaların teknik ve niteliksel özelliklerini değerlendirmenin yanı sıra öğrencinin o çalışmayı oluştururken harcadığı çaba ve istekliliğinin de değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmişlerdir. Yani öğrencinin sanatsal etkinliklere aktif olarak katılması, meraklı ve yaratıcı olması da öğretmen adayları için önem taşımaktadır.

#### 1.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenme-Öğretme Sürecinde Durumu

Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde yapılan ölçümleri; *geri bildirim dönük olmaması, beğenilerin ön planda olması, okul ve aile baskısı ile değerlendirmeye müdahale ve yeterli zamanın ayrılmaması* nedenleriyle yeterli olarak görmemektedirler.

Öğretmen adaylarından üçü yapılan değerlendirmelerin ardından öğrenciyeye dönüt verilmediğini şöyle ifade etmiştir:

*“Ya aslında bizim alanda sadece notlandırma şeklinde oluyor. Aslında öğrenciyeye geri dönüt yok. Geri dönüt olursa etkili olur. Mesela geçen bir derste süreç dosyası yaptık, orda gördük bir şeyler. Mesela atıyorum, bir konunun 4 ölçüte göre değerlendirilmesi vardı. Değerlendirmeden sonra bana bir puan veriliyor. Puandan sonra senin eksikğin şurada, bunları telafi edip gelebilirsin gibi bir şey yok. Kimseye dönüt verilmiyor., sadece not var” (1. Öğr)*

*“Yani bize yapılan değerlendirmelerde biz asla hatalarımızı doğrularımız görmedik, sadece notumuzu gördük, okullarda da öyle.” (5. Öğr)*

*“Yani genelde sen şurada iyisin, sen burada kötüsün şeklinde, geri dönüt yok ya da çok az” (2. Öğr)*

Değerlendirme öğrencinin yönlendirilmesi açısından önemlidir (Gel 1990). Armstrong (1994) değerlendirme sonuçlarını bildirmenin sanatın değerini anlaşılır şekilde gösterdiğini vurgulamaktadır. Öğretmenin değerlendirmesi öğrencilere neleri çalışmaları gerektiği konusunda yardımcı olmaktadır. Elde edilen bulgular öğrencilerin iyi bir değerlendirmede dönütlerin önemi konusunda farkındalığını ortaya koymaktadır. Yapılan değerlendirmelerin, gelişmeye dair ipuçları vermesi, özellikle öğrencilerin öğrenmeye dair kendine özgü olumlu fikirler geliştirmesi açısından da önemlidir.

Öğretmen adaylarının ölçme-değerlendirme uygulamalarına dair diğer bir endişesi ise öğretmenlik uygulamalarında şahit oldukları bazı durumlardır. Bulgular aşağıda verilmiştir:

*“Okullarda, ailelerde resim dersinin hep 4-5 olması gibi bir yargı var. Bunun için öğretmene baskı bile yapılıyor, özellikle özel okullarda resim dersinin 100 olması gerekiyormuş Bu nedenle öğrencinin dersle alakası yok. Öğrenci öğretmeni dinlemiyor bile.”(10. Öğr)*

*“Aileler bu dersin hep 4-5 olması gerektiğini düşünüyorlar, yetenek dersi diye”(12. Öğr)*

Özsoy’a (1998) göre sanat dersleri toplumda sadece bir yetenek dersi olarak algılanmaktadır. Bu nedenle yetenekli yeteneksiz ayrımı birçok öğrencinin sanatı öğrenmesini engellediği gibi, öğretmeni de dersini öğretmekten alıkoymaktadır. Nitekim öğretmen adaylarının gözlemleri, bulgulara aileler tarafından öğretmen notuna müdahale olarak yansımıştır. Oysa araştırmalar genel kanının aksine sanat eğitiminin fazla düşünmeyi gerektirmeyen el becerisine dayalı bir uğraş olduğu görüşünün yerine, zihinsel bir uğraş olduğunu ortaya koymakta ve öğretilebilirliği üzerinde durulmaktadır (Gökay 1998).

*“Yani okullarda bu iş biraz geçiştiriliyor gibi. Çünkü gittiğimizde pek rastlamıyoruz” (5. Öğr)*

*“Staja gittiğimiz okullarda derslerde o kadar zamanda hiç değerlendirme yapıldığını görmedik henüz. Yapılıyorsa bile öğretmenin beğenileri doğrultusunda oluyor.”(9. Öğr)*

*“Yani sistem yüzünden birazda, dersin 1 saatlik olması, sınıfların kalabalık oluşu değerlendirmenin yapılmasını önleyici bence”(10. Öğr)*



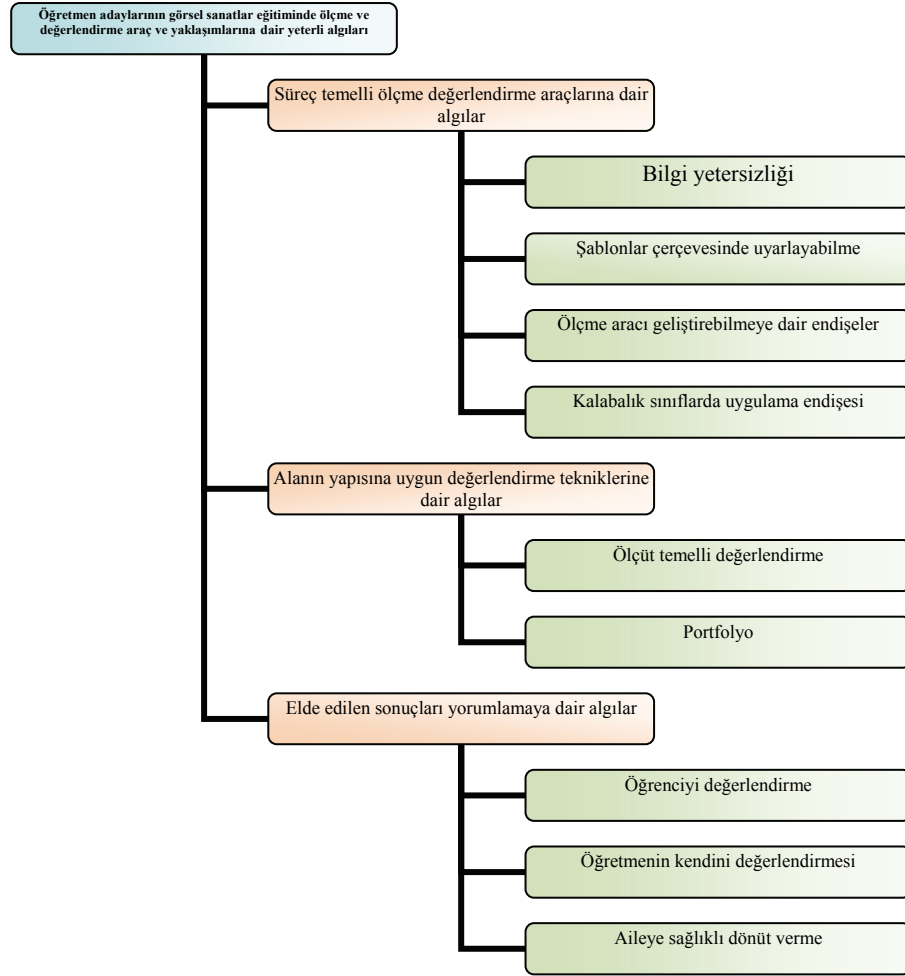
Zimmerman (1997) sanat eğitimde gerçek bir değerlendirmenin zaman alıcı olduğunu belirtmektedir. Oysa öğretmen adayları sanat derslerinde değerlendirmeye hiç zaman ayrılmadığını ifade etmişlerdir. Fakat bu durumu ders saatlerinin azlığı ve sınıfların kalabalık oluşu ile ilişkilendirmişlerdir.

Öğretmen adaylarının gözlemleri ve algıları okullarda ölçme ve değerlendirmenin gereği gibi yapılamadığı yönündedir. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması sürecinde ölçme- değerlendirmeye yönelik etkinliklere zaman ayrılmadığını, özel okullar başta olmak üzere velilerin görsel sanatlar dersinde öğretmen notuna müdahale ettiğini belirtmişlerdir. Oysa dışarıdan müdahale ve de kısa zamanda yapılan değerlendirmeler veya öğrenciye kısacık anlarda verilen dönütler öğrencinin kendi öğrenme hedefini belirlemesi için yeterli değildir. Ayrıca yapılan değerlendirmelerin geçerliliği ve güvenilirliğini etkilemektedir.

## 2. Öğretmen Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme-Değerlendirme Araç ve Yaklaşımlara Dair Yeterlik Algıları

Görsel sanatlar dersinde içeriğin değişmesi, genişletilmesi beraberinde karakterize edilmiş yeni öğretim yaklaşımlarının geliştirilmesi ve buna bağlı olarak değerlendirmede farklı yöntemlerin kullanılmasını gerektirmektedir (Armstrong 1994). Araştırmada öğretmen adaylarının yeni ilköğretim programının öngördüğü ölçme değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algıları; *süreç temelli (alternatif) ölçme-değerlendirme araçlarına dair algılar, alanın yapısına uygun değerlendirme tekniklerine dair algılar ve elde edilen sonuçları yorumlamaya dair algılar* temaları altında çözümlenmiştir. Şekil 2’de oluşturan tema ve alt kategoriler sunulmuştur.

**Şekil 2: Öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına dair yeterli algıları**



Öğretmen adaylarının süreç temelli (alternatif) ölçme-değerlendirme araçlarına dair algıları; *bilgi yetersizliği*, *şablonlar çerçevesinde uyarlayabilme*, *ölçme aracı geliştirebilmeye dair endişeler*, *kalabalık sınıflarda uygulamaya dair endişeler* olarak kategorize edilmiştir.

Öğretmen adayları süreç temelli ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin olarak kendilerini yeterli görmemektedirler.

*“Yani rubrik, kontrol listesi, portfolyo, akran değerlendirmeyi falan çok bilmiyoruz, yani derste gördük ama bu şudur, şu şudur şeklinde gördük o kadar”*(5. Öğr)

*“Yani portfolyo, öz değerlendirme, kontrol listesi vs. Bunların hepsi bize gösterildi, öğretildi ki bunların hazır şablonları var. Bu şablonlar üzerinden okulun bulunduğu bölgeye göre değişiklikler yapılabilir. Ama bir akran değerlendirme, bir öz değerlendirme olsun, portfolyodan çok farklı, yani bunları öğretmenin uygulaması için sınıfın en az 20 kişi olması lazım bence. Çünkü bir çocuğun öz değerlendirmesini benim yapıyor olmam için o çocuğu birebir tanıyor olmam gerekiyor ki keza akran değerlendirme içinde o geçerli yani kalabalık sınıflarda akran değerlendirmesinin olamayacağını düşünüyorum. Bende yapamam bunu.”* (1. Öğr)

*“Ben öz değerlendirme formu hazırlayamam, sanmıyorum. Akran değerlendirme de. Zaten onunda çok sağlıklı olduğunu düşünmüyorum kişisel ilişkilerden dolayı sağlıklı olmuyor bence.”* (3. Öğr)

*“Portfolyo hazırlayabiliriz ama çünkü bir dersimizde portfolyo hazırladık ve de değerlendirdik, o konuda bilgiliyiz, yani aslında diğerleriyle ilgilide sadece kavramsal olarak bilgimiz var. Ama uygulama anlamında herhangi bir bilgimiz yok. Yani aslında bize sizin alanda şu teknikler ideal olabilir şeklinde bir bilgide verilemedi. Aslında bizde çok araştırmadık. Sorgulamadık. Öğretmen olunca bakarız diye düşündük herhalde. Ama siz sorunca resim öğretmeni nasıl değerlendirme yapmalı, hangi ölçme araçlarını kullanmalı, biz bunları bilmeliyiz aslında. Ama mezun olmak üzereyiz bilmiyoruz. Yeterli miyiz hayır.”* (6. Öğr)

*“Ya hocam bu formları hazırlarız da tabi yaş seviyesine uygunluk çok önemli Ama üniversite öğrencileri akran değerlendirme yaptırılabilir. Ama ilköğretimdeki çocuğa ben bunu yaptırمام, bunda çok da yeterli sayılmam. Yani o kadar alt seviyeye inemem. Akran değerlendirmede arkadaşı kırma endişesi olur. Yani bunlar daha üst kademeye yönelik şeyler.”*(11. Öğr)

Araştırmanın bulgularına göre görsel sanatlar eğitimi öğretmen adayları yeni ilköğretim programının ön gördüğü ölçme- değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlilik algılarının düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları bu araçların şablonları olduğunu ve kullanabilecekleri belirtmişlerdir. Fakat bu araçları öğrenci düzeyine göre düzenlemede ve uygulamada zorluk yaşayabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu tekniklerin kalabalık sınıflarda uygulanamayacağı ve özellikle akran değerlendirmelerinin güvenilir sonuçlar vermeyeceği belirtilmiştir. Oysa öğrencilerin öğretmenlerinden olumlu sözler duyması kadar arkadaşlarından gelen dönütlerde öğrencinin sanatsal gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Guenter'a (1999) göre akran değerlendirmelerinde eğer beklentiler ve yönergeler belirlenmişse öğrencilerin çalışmalarını arkadaşları ile tartışması etkili bir yöntemdir.

Öğretmen adaylarının alanın yapısına uygun değerlendirme tekniklerine dair algıları; portfolyo değerlendirmesi ile ölçüt temelli değerlendirme tekniklerine yöneliktir. Bulgular aşağıda verilmiştir:

*“Portfolyo hazırlayabiliriz ama, çünkü bir dersimizde portfolyo hazırladık ve de değerlendirdik, o konuda bilgiliyiz.....”*(6. Öğr)

*“Ama süreç dosyası(portfolyo) bizim alan için uygun. Hatta bu dosyanın 1. Sınıftan 5. Sınıfa kadar gitmesi çok sağlıklı olur. Her yıl yaptıkları konular ve gelişimi rahatlıkla görülür.”* (1. Öğr)

*“Yani şöyle bir şeyde olabilir. Öğrencinin konusuna göre yani o konuya yönelik kriterler hazırlanıp kriterlere göre değerlendirme yapılabilir”* (2. Öğr)

*“Ben öz değerlendirme formu hazırlayamam, sanmıyorum. Akran değerlendirme de. Zaten onunda çok sağlıklı olduğunu düşünmüyorum kişisel ilişkilerden dolayı sağlıklı olmuyor bence.”* (3. Öğr)

*“Ama bir akran değerlendirme, bir öz değerlendirme olsun, portfolyodan çok farklı, yani bunları öğretmenin uygulaması için sınıfın en az 20 kişi olması lazım bence. Çünkü bir çocuğun öz değerlendirmesini benim yapıyor olmam için o çocuğu birebir tanıyor olmam gerekiyor ki keza akran değerlendirme içinde o geçerli yani kalabalık sınıflarda akran değerlendirmesinin olamayacağını düşünüyorum. Bende yapamam bunu.”* (1. Öğr)

*“Ya hocam bu formları hazırlarız da tabi yaş seviyesine uygunluk çok önemli Ama üniversite öğrencileri akran değerlendirme yaptırılabilir. Ama ilköğretimdeki çocuğa ben bunu yaptırمام, bunda çok da yeterli sayılmam. Yani o kadar alt seviyeye inemem. Akran değerlendirmede arkadaşı kırma endişesi olur. Yani bunlar daha üst kademeye yönelik şeyler.”*(11. Öğr)

Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitimi için ölçüt temelli değerlendirme ile portfolyo değerlendirmelerinin etkili olacağını belirtmişlerdir. Bunun nedeni ise üniversite lisans programındaki bir derste bu teknikleri kullanmaları ve uygulama olanağı yakalamalarıdır. Bu tekniklerin avantaj ve dezavantajlarını sınama olanağı elde etmeleridir. Bulgular diğer teknikleri henüz kullanmadıkları yönündedir. Öz değerlendirme ve akran değerlendirmelerini sadece üniversite gibi üst düzeyde uygulanabilecek teknikler olarak değerlendirmişlerdir.

Değerlendirme öğrenciyi notla değerlendirmenin ötesinde öğretmeni, öğretimin hedeflerini, programın başarısını değerlendirmeyi kapsamaktadır (Armstrong 1994). Yani yapılan ölçümlerin daha geniş yorumlanmasına ihtiyaç vardır. Nitekim öğretmen adayları ölçme ve değerlendirme araçları ile elde ettikleri bilgileri; a) öğrenciyi değerlendirmede b) öğretmenin kendini değerlendirmesinde, c) aileye sağlıklı dönüt vermede kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bulgular aşağıda sunulmuştur:

*“Bir öğretmenin kendini geliştirmesi için bir adımdır. Hem öğretmenin, ikinci planda da öğrencinin. Çünkü eğer herkesin aynı yerde eksiği varsa burada bir sorun var demektir. Ama sadece birkaç kişinin varsa o zaman öğrenciye yönelik bir dönüt anlamındadır. Herkeste varsa öğretmenin kendini değiştirmesi gerekir” (1. Öğr)*

*“Eğer kendi eksikliğimiz fark edersek direkt öğretim yöntemini sorgularım, neden böyle oldu diye. Ona göre önlem alırım” (4. Öğr)*

*“Ben kendimi geliştirmeye bakarım, nerde hatalıyım nerde eksikim var bakarım” (12. Öğr)*

Bulgulara göre öğretmen adayları yapılan değerlendirmelerin basit bir nottan daha fazlası olduğu kanısını taşımaktadırlar. Onlar elde edilen değerlendirme sonuçları yardımıyla öğrenciyi değerlendirmenin ötesinde bir öğretmen olarak kendilerini değerlendirebileceklerini, gerekirse öğretim yöntemini değiştirmeye yönelebileceklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin aynı tür konuda, aynı düşünme düzeyinde, aynı kavram alanlarında hata yapması, öğretmene aynı konuyu tekrar farklı yoldan anlatmaya ve de hedeflere yönelik farklı uygulamalara yönlendirecektir (Armstrong 1994).

Öğretmen adaylarından biri çocuk resimlerinin projektif özelliklerine dikkat çekmiştir:

*“Aslında öğrencide psikolojik açıdan bir şeylerde gözlemleniyorsa bunun aile açısında da bir dönütü olur. Belki bu pek çok ders için geçerli değil ama resim dersi için geçerli. Çünkü çocuklar resimlerinde psikolojik gelişimlerinin daha fazlasını gösterebiliyorlar. Bunları fark edip çocuğun ailesiyle işbirliğine girmek için bir dönüt sağlayabilir.” (2. Öğr)*

Nitelikli ve kapsamlı bir değerlendirme basit bir puan dışında öğrencinin zayıf ve güçlü yönlerini gösteren bir resim çizer. Öğrencinin başardıklarını göstermede ve özgüvenini artırmada önemli rol oynar. Öğretmen adayı görsel sanatlar dersinin çocuğa kendini ifade etme olanağı verdiğini dolayısıyla çocukların psikolojik gelişimlerinin bu derste izlenebileceği ve aileye sağlıklı dönütler vermede önemli olduğunu vurgulamıştır.

Öğrenmeyi saptamaya dair yapılan değerlendirmeler her öğrenci için başarının puanlanması yolu ile derecelendirme sürecini kapsar. Öğretmen bu sonuçlardan yararlanarak öncekilerle yeni bulguları kıyaslayarak öğretimi öğrencinin gereksinimlerine göre düzenleyebilir (Kırıçoğlu 2009). Nitekim öğretmen adayları yapılan ölçüm ve değerlendirmeleri sadece öğrencinin bilgisini ölçen ve gereksinimlerini saptayan bir olgudan ziyade kendi öğretim yöntemlerini gözden geçirip düzenleyebilecekleri bir araç olarak değerlendirmişlerdir. Ayrıca öğrencinin

başarı ve başarısızlığı hakkında bilgilenecek ve bilgilendirmek için önemini vurgulamışlardır.

### **Tartışma**

Araştırmanın birinci alt amacına dair bulgular (Şekil 1), öğretmen adaylarının üniversite lisans programlarında ölçme-değerlendirme dersi kapsamında öğrenmiş oldukları ölçme-değerlendirme tekniklerinin görsel sanatlar dersini yapısı itibarıyla karşılamadığı yönündedir. Bu durum, sanat alanının bireysel, yorumsal ve sezgisel içeriğiyle açıklanabilir. Nitekim öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular, alanda tek bir doğrunun olmaması, beğenilerin kişilere göre farklılık göstermesi ve bir süreç sonunda yeni ve özgün bir ürün ortaya koyulması olarak ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Armstrong (1994), Kırıçoğlu (2002), ve Ayaydın (2002) sanat eğitiminin kendine has özellikleri nedeniyle değerlendirme işlemlerinde kesin ölçütlerin olmayışı yüzünden yaşanan sıkıntılara değinmişler ve başarı standartlarının açıkça ortaya konması gerektiğini önermişlerdir.

Bu araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının görsel sanatlar dersinde biçimlendirme çalışmalarına yönelik süreç ve sonuç temelli ölçütlere dair farkındalıklarını ortaya koymuştur. Fakat öğretmen adayları öğrencinin sanatsal öğrenmesini değerlendirmede sadece uygulama çalışmalarına ve onların ölçümlerine yer vermişlerdir. Özellikle süreç içerisinde eleştirel düşünme, araştırma-sorgulama, estetik duyarlılık ve sanatsal bilgi gibi becerilerin ölçülmesine dair görüş belirtmemişlerdir. Elde edilen bu bulgu görsel sanatlar öğretmenlerine yönelik yapılan Mermer (2006) ve Mamur'un (2009) araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum öğretmen ve öğretmen adaylarının sanatsal öğrenmeyi sadece uygulama becerileri ile sınırlandırdığını göstermektedir. Fakat görsel sanatlar eğitiminin yapılan ürün (uygulama çalışması) dışında göz ardı edilemeyecek önemli yapıları bulunmaktadır. Wilson (1971) bu yapıları; değer biçme, algılama, bilgi edinme, yargılama kategorileri altında sınıflandırmaktadır. Armstrong (1994) ise bunları; bilmek, algılamak, organize etmek, araştırmak, değer vermek ve etkileşime girmek olarak adlandırmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt amacına dair bulgular (Şekil 2), yapılandırmacı öğrenme anlayışı ile ortaya çıkan süreç temelli/alternatif değerlendirme yaklaşımları (portfolyo, dereceli puanlama anahtarı, özdeğerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme, kavram haritaları, yapılandırılmış grid vs.) konusunda sınırlı bilgiye sahip oldukları yönündedir. Öğretmen adayları bu araçları sınıf düzeyinde ve

öğrenme alanına göre hazırlama, geliştirme konusunda kendilerini yeterli görmedikleri gibi kalabalık sınıflarda da uygulanamayacağını belirtmişlerdir. Nitekim bu araştırmanın bulgularının Karaca (2004), ve Kilmen, Kösterellioğlu ve Kösterellioğlu'nun (2007) araştırma sonuçları ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Söz konusu araştırmalarda diğer öğretmenlik programlarındaki öğretmen adaylarının ölçme aracı geliştirmek konusundaki yeterlikleri yeterince kazanamadıkları ve kendilerini yeterli olarak algılamadıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla, bu araştırmalardan elde edilen bulguların çeşitli araştırmacılar tarafından elde edilen bulgularla örtüştüğü söylenebilir.

### Sonuç ve Öneriler

Öğretmen adayları görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme işlemlerini diğer derslerden farklı olarak nitelendirmektedirler. Sanatın doğası ve çalışma biçimi onu diğer disiplinlerden farklılaştırmaktadır. Üniversite lisans programında almış oldukları ölçme- değerlendirme dersinin içeriğini kendi alanları için uygun görmemektedirler. Bu nedenle öğretimin önemli bir kolu olan değerlendirme konusunda kendilerini yeterli olarak algılamamaktadırlar. Fakat öğretmen adaylarının sanat eğitimindeki yapısal farklılıklara aşina olduğu ve öğrencinin sanatsal öğrenmesinin değerlendirilmesinde bu farklılıkların bilincinde oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması sürecinde yapmış oldukları gözlemlerde yapılan değerlendirmenin geçerliliği ve güvenilirliğini etkileyen beğenilerin ön plana alınması, öğretmen notuna aileler tarafından müdahale ve öğrenciye dönüt verilemesi gibi durumlardan rahatsız edici olarak nitelendirmişlerdir.

Öğretmen adaylarına daha çok geleneksel yöntemler olarak adlandırılan ölçme türlerinde eğitim verilmiştir. Diğer (alternatif) yöntemler de kendilerine teorik olarak öğretilmiştir. Fakat öğretmen adayları geleneksel değerlendirme tekniklerini sonuca ve tek bir doğruya odaklanması nedeniyle kendi alanları için uygun görmemişlerdir. Sürece odaklanan alternatif değerlendirme yöntemleri konusunda ise kendilerini yeterli görmedikleri gibi bunların özellikle ilköğretimde bir saatlik görsel sanatlar eğitimi dersinde kalabalık sınıflarda uygulanamayacağını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları öz değerlendirme, akran değerlendirme gibi teknikleri öğrenci düzeylerine göre hazırlama zorluğunu bir sorun olarak görmektedirler.

Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmada şu önerilerde bulunulabilir.

- Eğitim fakültelerinde yer alan ölçme-değerlendirme dersinin içeriğinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yenilenen programlara göre güncellenmesi uygun olabilir.
- Eğitim fakültelerinde yer alan ölçme ve değerlendirme dersi öğretmenlik programlarının özelliğine göre yapılandırılabilir, özellikle sanat eğitimi alanında, bu derste alan eğitimcilerinden yararlanılabilir.
- Öğretmen adaylarının alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini keşfetmeleri, içselleştirebilmelerine yönelik üniversite lisans programındaki derslerde kullanılmaları ile tekniklerin avantaj ve sınırlılıklarını görmeleri sağlanabilir.

#### Kaynaklar

- Adams, N., Cooper, G., Jonhson, L. ve Wojtysiak, K. (1996). *Improving Students Engagement in Learning Activities*. ERIC Dokümanı Servis Numarası: ED400076
- Armstrong, C. (1994). *Designing assessment in art*. Reston: NAEA.
- Ayaydın, A. (2004). *İlköğretim görsel sanatlar (resim-iş) eğitiminde değerlendirme sorunu*. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7.
- Çepni, S. (2006). *Öğretimde plânlama ve değerlendirme* (Editör: Ahmet Doğanay, Emin Karip), Ankara: Pegam A Yayınları.
- Dobbs, S.M. (1998). "Learning in and Though Art", *The Getty Education Institute for The Arts*. Los Angeles, California.
- Eisner, E. (1997). *Educating artistic vision*. Macmillon, New York.
- Gel, Y. (1990). "Türkiye'de Resim-iş Öğretiminde Yöntem ve Değerlendirme" Ortaöğretim Kurumlarında Resim-iş Öğretimi ve Sorunları. Ankara: TED Yayınları.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). *Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik alguları ve karşılaştıkları sorunlar*. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı, 33.



- Gökay, Y. M. (1998). *Birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemine göre ilköğretim 2. basamağında sanat eleştirisinin uygulanması ve sonuçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Guenter, C. (1999). *Portfolio and assessment techniques*. Glencoe/Mc-Graw-Hill, New York.
- Karaca, E. (2003). *Öğretmen Adaylarının Ölçme-Değerlendirme Yeterliklerine İlişkin Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İleri, Y. (2002). *Resim-iş derslerinde başarının ölçülmesi ve değerlendirmenin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırıoğlu, O. (2002). *Sanatta eğitim; Görmek anlamak yaratmak*. (2. Baskı) Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kırıoğlu, O. (2009). *Sanat kültür yaratıcılık görsel sanatlar ve kültür eğitimi-öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kilmen, S. Kösterelloğlu, M. ve Kösterelloğlu, İ. (2007). *Öğretmen adaylarının ölçme-değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algıları*. AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, 129–140.
- Mamur, N. (2002). *Çok alanlı sanat eğitiminde ölçümleme ve değerlendirme yöntemleri ve bir uygulama önerisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mamur, N. (2009). *Anadolu güzel sanatlar lisesi resim bölümü öğrencilerinin sanatsal yeterliliğini ölçme ve değerlendirmede EGD'nin (portfolyo) rolü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mermer, C. Ö. (2006). *İlköğretim 2. kademe resim-iş (sanat) eğitimi derslerinde sunama, ölçümleme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özsoy, V. (1998). Yetmiş beşinci yılda sanat eğitimi ve öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı, 139 (58–65).
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.

- Sabol, R. (2004). *The assessment context: Part one*. *Arts Education Policy Review*, Cilt 105, Sayı 3.
- Semerci, Ç. (2001). Oluşturmacılık kuramına göre ölçme ve değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2.
- Walker, J. (1998). Process portfolios as a means for formative and summative evaluation of student work in the visual arts. *Paper Presented at the Annual Meeting of the Mid-Western Educational Research Association*. Chicago.
- Wilson, B. (1971). "Evaluation of learning in art education", In Bloom, J. Hastings, G. Madous (Ed) *Handbooks on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York, Mc Grow, Hill.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. sınıf programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online* 6(2), (204–212).
- Yurdakul, B. (2004). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı öğrenenlerin problem çözme becerilerine, bilişötesi farkındalık ve derse yönelik tutum düzeylerine etkisi ile öğrenme sürecine katkısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zimmerman, E. (1997). "Authentic assessment research in art education" An introduction/standardized testing and authentic assesement research in art education. *Research Methods and Methodoligies for Art Education*.

## ***Summary***

# **PROFICIENCY ABOUT VISUAL ARTS EDUCATION'S TEACHER CANDIDATES' ASSESSMENT- EVALUATION TOOL AND APPROACHES IN ART EDUCATION**

**Nuray MAMUR\***

In our country, teaching programs have been implemented at first during the academic year 2005-2006 for primary classes from 1to 5 and then in 2006-2007 academic year, for other classes (Gelbal and Kelecioğlu 2007). These programs were created based on structural approach. As a requirement of this approach, these curriculums are away from behavioral and teacher centered tendencies. Instead, structural approach accepts student centered approaches in which information is discovered and structured by the student. Realized improvements in education have affected course contents, teaching methods, and assessment and evaluation techniques as well. In traditional assessment and evaluation, student's success is evaluated apart from the teaching process. Besides, generally not the process but the product is important. In structural learning approach assessment and evaluation are handled as a part of learning during the whole learning process (Gelbal and Kelecioğlu 2007).

In visual art education, student follows a process in which he can transform his thoughts, feelings and images into a product. Within this process, student's cognitive, artistic and self expression qualifications develop. For this reason, learning process and the assessment of the process itself is as important as the product. Because, except the product presented at the end of the task, it is essential to assess student's experiences and efforts (Mamur 2009). Therefore, alternative assessment approaches which are introduced by new teaching curriculums seem more practical. In visual art education, assessment primarily refers to observing learner's improvement and it is important in terms of being stimulative, incentive and enhancive (Gel 1990). However at teacher training departments of universities,

---

Address for correspondence: \*Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü DENİZLİ, nmamur@pau.edu.tr

assessment and evaluation courses are mostly restricted with traditional methods and tools. Moreover, it can be stated that assessment and evaluation courses do not serve the purpose because this field has some features that give importance to individualism and authenticity. These features point us to process based alternative assessment and evaluation tools that are more flexible, comprehensive and capable of assessing different skills.

Games, puzzles, journals, self evaluation, group discussions, performance assessment and portfolios can be mentioned as alternative assessment tools. Above mentioned techniques, which stem from structural approach, bring about new responsibilities for teachers in classroom arrangement, designing and guidance (Yurdakul 2004, Mamur 2009). However, studies have stated that teachers need training in using and preparing assessment and evaluation tools (Gelbal and Kelecioğlu 2007, Yapıcı and Demirdelen 2007, Mamur 2009). What is the competency level of candidate teachers in the improvement of assessment and evaluation tools? According to Karaca's study (2004) which was carried out with 1190 teacher candidates, it was identified that they were not competent enough in improving assessment and evaluation tools. Furthermore, in similar researches, it is stated that teachers' perceptions in developing an assessment tool differ according to the departments that students are enrolled (Kilmen, Kösterelloğlu ve Kösterelloğlu 2007). For this reason, the problem of this study is identifying visual arts education teacher candidates' perception in the field of assessment and evaluation.

This research is designed in order to determine the competencies of Faculty of Education Fine Arts Department Students' in assessment and evaluation and their competency towards new assessment and evaluation tools and approaches proposed by new primary education curriculum. In this context, it is intended to understand and describe the existing situation thoroughly and interpret people's perspectives in detail. From this aspect, case study was used. This research was carried out with the participation of 12 teacher candidates at Pamukkale University, Education Faculty of Fine Arts Education Department. Research data were collected with interview techniques. "Focus Group Interview" technique was used during the interviews. The data were gathered by the help of two separate focus groups consisting of senary students. The analysis of the qualitative data, obtained through interviews, has been resolved with "content analysis" technique. In order to ensure reliability, another expert has reviewed the data set and also his supports were taken into consideration during the formation process of codes and categories.

In the study, it is identified that teacher candidates consider assessment and evaluation process in visual arts education different from other courses depending on the nature of the art and its characteristics. Teacher candidates consider the content of the assessment and evaluation course, taken during their university degree program, inappropriate for their own areas. Therefore, they do not feel competent in assessment that is an important branch of teaching. However, it was determined that teacher candidates were familiar with the structural differences in the assessment of art education and they have this awareness in students' art learning. In addition, during the process of teaching practice observations, teacher candidates have complained about giving weight to appreciations which affect the reliability and validity of evaluation, intervening students from outside and not giving feedback to students.

Thanks to interviews it has been identified that teacher candidates are trained in traditional assessment types. Other methods were just taught on the basis of theory. But candidates did not find traditional techniques suitable for their areas because those techniques focus on result and only one truth. They also pointed out that they do not feel competent in alternative assessment techniques of this process. Also, they mentioned that it is impossible to practice these techniques just in an hour especially in primary education visual arts courses and large classes. Furthermore, preparing self evaluation and peer evaluation techniques according to level of students is viewed as problems by candidate teachers. In accordance with these findings, it can be concluded that it is necessary to update the content of assessment and evaluation courses (visual art education) at Faculties of Education according to the curriculum which was revised by Ministry of Education. Moreover it will be appropriate to structure assessment and evaluation courses depending on the characteristics of departments.